

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0425U000172

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-05-2025

Статус: Підтверджена МОН

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ МОН України від 07.10.2025 № 1329.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черничук Ярослав Васильович

2. Yaroslav V. Chernychuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0006-8653-6616

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 12.00.01

Назва наукової спеціальності: Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 06-06-2025

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Заклад вищої освіти "Університет короля Данила"

Код за ЄДРПОУ: 24684167

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 35, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 20.149.01

Повне найменування юридичної особи: Заклад вищої освіти "Університет короля Данила"

Код за ЄДРПОУ: 24684167

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 35, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Заклад вищої освіти "Університет короля Данила"

Код за ЄДРПОУ: 24684167

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 35, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.07.01, 10.09.91, 10.09.01

Тема дисертації:

1. Історико-правова традиція народовладдя та виборності в Україні.
2. Historical and legal tradition of democracy and electivity in Ukraine.

Реферат:

1. На підставі аналізу теоретичної і джерельної бази й кризь призму ключових етапів національного державотворення, здійснено комплексний аналіз генези та еволюції традиції народовладдя і виборності в Україні. Доведено, що витоки ідеї виборності сягають періоду Давньоруської держави та Гетьманщини, в межах яких було інституціоналізовано механізми прямої демократії, сформовано автохтонні форми політичного представництва та закладено правові основи народного суверенітету. Характеризуючи період XV–XVIII ст., доведено, що українська правова традиція активно інтегрувала західноєвропейські політико-правові концепції, адаптуючи їх до власного історико-культурного контексту. Доведено, що магдебурзьке право, станово-представницькі сеймики та церковні братства стали провідниками демократичних практик, які сприяли утвердженню виборності як базового принципу місцевого самоврядування. Установлено, що в умовах імперських правових систем XIX – початку XX ст. розвиток виборчого законодавства мав неоднорідний характер: в Австро-Угорщині – еволюційний, у Російській імперії – репресивний. Аргументовано, що в межах австрійського законодавства українці здобули досвід політичної участі, що став

основою для формування національного парламентаризму. Натомість у Російській імперії обмеження виборчих прав зумовило радикалізацію національного руху. Аналіз нормативної бази виборчого права доби національно-демократичної революції 1917–1921 рр. засвідчив спробу поєднання національної правової традиції з європейськими стандартами народовладдя. Встановлено, що найпошлідовніше демократичні принципи виборності реалізувала ЗУНР. Визначено, що у 1919–1991 рр. формальна декларованість демократичних принципів виборчого права в радянській та інших правових системах не відповідала практиці й характеризувалась дискримінацією та обмеженнями. Доведено, що після 1991 р. розвиток виборчого законодавства України відбувався поетапно, з орієнтацією на європейські стандарти, проте супроводжувався збереженням проявів правового нігілізму та толерантності до порушень. Аргументовано необхідність формування сталої правової культури шляхом системної правової освіти, посилення відповідальності за виборчі правопорушення та розвитку механізмів громадської участі. Запропоновано запровадити загальнонаціональні просвітницькі кампанії, інтегрувати громадсько-правову освіту в усі ланках формальної та неформальної системи освітньої, забезпечити підтримку мережі незалежних громадських організацій, розбудувати інструменти місцевої демократії тощо.

2. Based on the theoretical and source-based analysis and through the prism of the key stages of national state-building, the author provides a comprehensive analysis of the genesis and evolution of the tradition of democracy and electivity in Ukraine. It is proven that the origins of the idea of electivity date back to the period of the Old Russian State and the Hetmanate, within which the mechanisms of direct democracy were institutionalized, autochthonous forms of political representation were formed, and the legal basis of people's sovereignty was laid. Characterizing the period of the XV–XVIII centuries, the author proves that the Ukrainian legal tradition actively integrated Western European political and legal concepts, adapting them to its own historical and cultural context. It is proven that Magdeburg law, estate-representative sejmiks, and church brotherhoods became the leaders of democratic practices, which contributed to the establishment of electivity as a fundamental principle of local self-government. It is established that in the context of imperial legal systems of the nineteenth and early twentieth centuries, the development of electoral legislation was heterogeneous: in Austria-Hungary, evolutionary, and the Russian Empire, repressive. It is argued that within the framework of Austrian legislation, Ukrainians gained experience of political participation, which became the basis for the formation of national parliamentarism. In contrast, in the Russian Empire, the restriction of voting rights led to the radicalization of the national movement. Analyzing the regulatory framework of the electoral law of the National Democratic Revolution of 1917–1921 shows an attempt to combine the national legal tradition with the European standards of democracy. The author establishes that the ZUNR implemented the democratic principles of electivity most consistently. It is determined that from 1919 to 1991, the formal declaration of democratic principles of electoral law in the Soviet Union and other legal systems did not correspond to practice and was characterized by discrimination and restrictions. It is proven that after 1991, the development of the electoral legislation of Ukraine took place in stages, with a focus on European standards, but was accompanied by the preservation of manifestations of legal nihilism and tolerance for violations. The author argues that it is necessary to form a sustainable legal culture through systematic legal education, strengthening responsibility for electoral offenses, and developing mechanisms of public participation. The author proposes introducing nationwide awareness-raising campaigns, integrating civic and legal education into all parts of the formal and non-formal education system, supporting a network of independent non-governmental organizations, developing tools for local democracy, etc.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Черничук Я.В. Виборчі моделі незалежної України: вплив на становлення демократичної правової культури. Часопис Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького, 2015. Вип. 11. С. 336-340.
- 2. Черничук Я.В. Рецепція західноєвропейських правових ідей у формуванні інституту виборності в Україні. Часопис Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького, 2015. Вип. 12. С. 442-445.
- 3. Chernychuk Ya. Evolution of Electoral Legislation in 1917–1921. Entrepreneurship, Economy and Law. 2023. № 9. С. 64-70.
- 4. Черничук Я. Особливості розвитку виборчого законодавства в Україні після поразки визвольних змагань 1917-1921 років. Науковий вісник публічного та приватного права. 2024. Вип. 6. С. 208-213.
- 5. Черничук Я. Розвиток принципів виборності в середовищі українського козацтва. Knowledge, Education, Law, Management (KELM). 2024. № 5 (65). С. 222-226. (Республіка Польща)
- 6. Черничук Я.В. Умови формування принципів виборності в давньоруській державі. Виклики сучасності та наукові підходи до їх вирішення: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 12–13 серпня 2020 р. Київ: Науково-дослідний інститут публічного права, 2020. С. 211-214.
- 7. Черничук Я.В. Історико-правовий аналіз тенденцій розвитку виборчого законодавства України після 1991 р. Науково-практичні засади розвитку наукової думки на сучасному етапі державотворення: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 22–23 вересня 2021 р. Київ: Науково-дослідний інститут публічного права, 2021. С. 265-267.
- 8. Черничук Я.В. Вибори як елемент прямої демократії. Актуальні проблеми взаємодії правової науки та практики її застосування: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 16–17 березня 2022 р. Київ: Науково-дослідний інститут публічного права, 2022. С. 113-115.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; проекти нормативно-правових документів; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: історико-правовий аналіз традиції народовладдя та виборності в Україні, визначення її генези, еволюційних етапів, взаємозв'язку з європейською правовою традицією, а також з'ясування впливу цих процесів на формування правової культури населення в контексті демократичного розвитку та євроінтеграційних устремлень.

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0116U002342; 0111U006673

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Глин Любомир Михайлович
2. Liubomyr M. Plyn

Кваліфікація: к. і. н., доцент, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4319-2327

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Заклад вищої освіти "Університет короля Данила"

Код за ЄДРПОУ: 24684167

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 35, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевчук Любомир Васильович

2. Liubomyr V. Shevchuk

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8801-4516

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Івано-Франківський фінансово-комерційний кооперативний коледж імені С. Граната

Код за ЄДРПОУ: 05508329

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, 79, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойко Ігор Йосипович

2. Ihor Y. Boiko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070988

Місцезнаходження: вул. Університетська 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Луцький Мирослав Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Луцький Мирослав Іванович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Короєд Сергій Олександрович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна